

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

GEWONE ZITTING 2006-2007

21 MAART 2007

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

tot afschaffing van de successierechten tussen echtgenoten en samenwonenden op de gezinswoning

(ingediend door de heren Olivier de CLIPPELE (F),
Alain ZENNER (F) en Didier GOSUIN (F))

Toelichting

De successierechten tussen echtgenoten of wettelijk samenwonenden zijn een belasting die hard aankomt bij de langstlevende, vooral wanneer het gaat over de hoofdverblijfplaats. Enerzijds moet hij het verlies van zijn levensgezel verwerken en anderzijds moet hij belasting betalen op zijn eigen woning, waarin hij vele jaren samengewoond heeft met zijn partner.

Bovendien is het zeer onbillijk dat men successierechten moet betalen om zijn eigen woning te behouden. Het is dan nog een dubbele belasting, aangezien het koppel al de rechten van overgang betaald heeft bij de aankoop van de woning.

Frankrijk heeft de successierechten tussen echtgenoten die gehuwd zijn onder het stelsel van gemeenschap van goederen volledig afgeschaft.

In België heeft Vlaanderen, met ingang van 1 januari 2007, de gezinswoning vrijgesteld van successierechten tussen echtgenoten, wettelijk samenwonenden of tussen personen die sinds drie jaar samenwonen.

Naast het gevoel onrechtvaardig behandeld te worden, komt nog het feit dat de prijs van een middelgrote woning de jongste jaren voortdurend gestegen is en dat de toepas-

PARLEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2006-2007

21 MARS 2007

PROPOSITION D'ORDONNANCE

visant à supprimer les droits de succession entre époux et cohabitants portant sur la résidence commune

(déposée par MM. Olivier de CLIPPELE (F),
Alain ZENNER (F) et Didier GOSUIN (F))

Développements

Le droit de succession entre époux ou cohabitants légaux est une taxation qui est mal perçue par le survivant, d'autant plus lorsqu'il s'agit de la résidence principale. D'une part, il doit subir la perte de son compagnon ou de sa compagne de vie, et d'autre part, celui de la taxation de sa propre résidence, dans laquelle ils ont vécu ensemble depuis de nombreuses années.

En outre, le fait de devoir payer des droits de succession pour conserver sa propre résidence paraît totalement inique. Il s'agit d'une double taxation étant donné que le couple a déjà payé les droits de mutation lors de l'achat de cette résidence.

La France a complètement supprimé les droits de succession entre époux mariés sous le régime de la communauté universelle.

En Belgique, la Flandre a exonéré le logement familial aux droits de succession à compter du 1er janvier 2007 entre époux, entre les cohabitants légaux ou entre les personnes cohabitantes depuis trois ans.

Par ailleurs, au sentiment d'injustice s'ajoute l'augmentation constante ces dernières années des prix d'un logement moyen, couplée à la non-indexation des barèmes

selijke belastingschalen al bijna 30 jaar niet meer geïndexeerd zijn. Daardoor zijn er meer belastingen verschuldigd.

De onderstaande tabel bevat een vergelijkend overzicht van de evolutie van de belasting op de woning.

Voorbeelden van belasting op de gezinswoning in rechte lijn (100 % in volle eigendom)

requis depuis bientôt près de 30 ans. Ceci implique un alourdissement des droits à payer.

Le tableau ci-dessous retrace de manière comparative, l'évolution de l'impôt sur le logement.

Exemples de taxation de la résidence principale en ligne directe (100 % en pp)

	Waarde Valeur 2001	Rechten Droits 2001	Waarde Valeur 2007		Rechten Droits 2007	Evolutie Evolution
Brussel Bruxelles	180.000	14.825	350.000 + 94 %	Met vermindering rechte lijn / Avec réduct.; lgt. principal	41.150	+ 178 %
				Zonder vermindering / Sans réduction	48.750	+ 236 %
Wallonië Wallonie	140.000	9.625	230.000 + 64 %	Met vermindering rechte lijn (met een hypothecair krediet van 200.000 euro) / Avec réduct. lgt. principal : (avec un emprunt hypothécaire de 200.000 euros)	22.425	+ 133 %
				Met vermindering rechte lijn (met een gewoon passief van 7.500 euro / Avec réduct. lgt. principal : (avec un passif ordinaire de 7.500 euros)	13.750	+ 43 %
				Zonder vermindering / Sans réduction :	23.025	+ 139 %
Vlaanderen Flandre	165.000	11.850	280.000 + 72%	In rechte lijn / En ligne directe :	27.600	+ 132 %
				Tussen echtgenoten of samenwonenden / Entre époux ou cohabitants	0	+ 0 %

NB : de evolutie van de waarden is vastgesteld op basis van de Stadim-index en de cijfers die de notarissen bekendgemaakt hebben.

Uit de tabel blijkt dat voor dezelfde woning :

In Brussel : met een waardevermeerdering van 94 % in 6 jaar tijd, zijn de successierechten op een woning die in rechte lijn (*) geërfd wordt, gestegen met 236 % zonder vermindering voor een woning van 5 jaar oud en gestegen met 178 % met de vermindering die in 2003 goedgekeurd werd voor de hoofdverblijfplaats.

(*) In het Brussels Gewest worden de niet toegewezen passiva (die niet gekoppeld zijn aan bepaalde activa) eerst aangerekend op de overdracht van ondernemingen en daarna op de woning van de overledene.

NB : l'évolution des valeurs a été fixée par référence à l'indice Stadim et les chiffres publiés par les notaires.

Le tableau montre que pour une habitation identique :

A Bruxelles : qu'avec une augmentation de la valeur de 94 % en 6 ans, les droits de succession sur un logement hérité en ligne directe (*) ont augmenté de 236 % sans réduction pour habitation de 5 ans, et de 178 % avec la réduction décidée en 2003 pour la résidence principale.

(*) En Région de Bruxelles-Capitale, le passif non affecté (passif qui n'est pas lié à un actif particulier) s'impute en premier lieu sur la transmission d'entreprises et en second lieu sur le domicile du défunt.

In Wallonië: met een waardevermeerdering van 64 % in 6 jaar tijd, zijn de successierechten op een woning die in rechte lijn geërfd wordt, gestegen met 139 % zonder vermindering, met 133 % met een gedeeltelijke aanrekening van de vermindering en met 43 % met de nagenoeg volledige toepassing van de vermindering (**).

En Wallonie : qu'avec une augmentation de la valeur de 64 % en 6 ans, les droits de succession sur un logement hérité en ligne directe ont augmenté de 139 % sans réduction, de 133 % avec une imputation partielle de la réduction et de 43 % avec application quasi intégrale de la réduction (**).

Olivier de CLIPPELE (F)
Didier GOSUIN (F)

(**) In het Waals Gewest wordt het passief van de nalatenschap bij voorrang aangerekend op de overdracht van ondernemingen en daarna op de woning, zodat het effect van de vermindering afgezwakt wordt. Hoe meer schulden de overledene heeft, hoe kleiner de belastingvermindering. Als het passief van de nalatenschap overeenkomt met de brutowaarde van de hoofdverblijfplaats, is er helemaal geen vermindering meer.

(**) En Région wallonne, le passif successoral vient à s'imputer par priorité sur la transmission d'entreprises, puis sur le logement, de sorte que l'effet de la réduction est diminué. Au plus le défunt était endetté, au plus cette réduction d'impôt disparaît. Si le passif de la succession correspond à la valeur brute du logement principal, le bénéfice de la réduction disparaît complètement.

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

tot afschaffing van de successierechten tussen echtgenoten en samenwonenden op de gezinswoning

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Artikel 60ter van het Wetboek van Successierechten wordt aangevuld met een § 2, luidend als volgt :

« § 2. – Onverminderd de eventuele toepassing van § 1, wordt de woning die de erflater en zijn echtgenoot of samenwonende op het ogenblik van het overlijden tot gezinswoning diende, volledig vrijgesteld van successierechten tussen echtgenoten, wettelijk samenwonenden of personen die sinds drie jaar samenwonen, op de onderstaande voorwaarden.

Deze afwijking geldt evenwel niet als de samenwonende die een aandeel verkrijgt in die gezinswoning hetzij een bloedverwant in de rechte lijn van de erflater is, hetzij een rechtverkrijgende is die voor de toepassing van het tarief met een rechtverkrijgende in de rechte lijn wordt gelijkgesteld, tenzij de bloedverwant in de rechte lijn een handicap heeft die erkend is krachtens artikel 135 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992.

Onder gezinswoning wordt voor de toepassing van deze bepaling verstaan, de gezamenlijke hoofdverblijfplaats van de erflater en zijn overlevende echtgenoot of samenwonende. Een uittreksel uit het bevolkingsregister houdt een weerlegbaar vermoeden van de samenwoning in.

Als gezinswoning wordt eveneens in aanmerking genomen, de laatste gezinswoning van de echtgenoten of samenwonenden als aan hun samenwonen een einde is gekomen, hetzij door een geval van overmacht dat tot op het ogenblik van het overlijden heeft voortgeduurd, hetzij door de verplaatsing van de hoofdverblijfplaats van één van de of van beide betrokkenen naar een rust- of verzorgingsinstelling, of een serviceflatgebouw of een woningcomplex met dienstverlening.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder samenwonenden verstaan :

1° de persoon, die op de dag van het openvallen van de nalatenschap overeenkomstig de bepalingen van boek III, titel *Vbis*, van het Burgerlijk Wetboek, met de erflater wettelijk samenwoont;

PROPOSITION D'ORDONNANCE

visant à supprimer les droits de succession entre époux et cohabitants portant sur la résidence commune

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

L'article 60ter du Code des droits de succession est complété par un § 2, rédigé comme suit :

« § 2. – Sans préjudice de l'éventuelle application du § 1er, l'obtention de droits dans le logement qui servait de logement familial au défunt et son époux ou cohabitant au moment du décès, est complètement exonéré entre époux, entre cohabitants légaux ou entre cohabitants de fait depuis trois ans au moins, aux conditions reprises ci-dessous.

Cette dérogation n'est toutefois pas applicable lorsque le cohabitant qui acquiert une part dans le logement familial est, soit un parent en ligne directe du défunt, soit un ayant droit qui est assimilé à un ayant droit en ligne directe pour l'application du tarif, sauf si le parent en ligne directe est atteint d'un handicap reconnu en vertu de l'article 135 du Code des Impôts sur les Revenus 1992.

Pour l'application de la présente disposition, on entend par logement familial, la résidence principale commune du défunt et de son époux ou cohabitant survivant. Un extrait du registre de la population constitue une présomption réversible de cohabitation.

Est également pris en considération comme logement familial, le dernier logement familial des époux ou cohabitants si leur cohabitation a pris fin par un cas de force majeure qui a perduré jusqu'au moment du décès, soit par le transfert de la résidence principale d'un ou des deux intéressés à une maison de repos ou de soins, ou une résidence-services ou un complexe résidentiel proposant des services.

Pour l'application du présent article, on entend par cohabitants :

1° la personne qui, le jour de l'ouverture de la succession, se trouve en situation de cohabitation légale avec le défunt conformément aux dispositions du livre III, titre *Vbis* du Code civil;

2° de persoon of personen die op de dag van het openvallen van de nalatenschap, ten minste één jaar ononderbroken met de erflater samenwonen en er een gemeenschappelijke huishouding mee voeren. De afwijking vermeld in het eerste lid is echter alleen van toepassing voor de persoon of personen die op de dag van het openvallen van de nalatenschap, ten minste drie jaar ononderbroken met de erflater samenwonen en er een gemeenschappelijke huishouding mee voeren. Deze voorwaarden worden geacht ook vervuld te zijn indien het samenwonen en het voeren van een gemeenschappelijke huishouding met de erflater, aansluitend op de bedoelde periode van één of drie jaar tot op de dag van het overlijden, door overmacht onmogelijk is geworden. Een uittreksel uit het bevolkingsregister houdt een weerlegbaar vermoeden in van ononderbroken samenwoning en van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. ».

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

2° la personne ou les personnes qui, le jour de l'ouverture de la succession, cohabitent au moins pendant un an de façon ininterrompue avec le défunt et vivent en ménage commun. La dérogation visée à l'alinéa premier n'est applicable qu'à la personne ou aux personnes qui, le jour de l'ouverture de la succession, cohabitent au moins pendant trois ans de façon ininterrompue avec le défunt et vivent en ménage commun. Ces conditions sont censées être remplies également si la cohabitation et la vie en ménage commun avec le défunt consécutivement à la période susvisée d'un ou trois ans jusqu'au jour du décès sont devenues impossibles par force majeure. Un extrait du registre de la population constitue une présomption réfutable de cohabitation ininterrompue et de vie en ménage commun. ».

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Olivier de CLIPPELE (F)
Didier GOSUIN (F)

